

Ο ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (PARLAMENTARY OMBUDSMAN) ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΙ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (LOCAL OMBUDSMEN) ΩΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΤΗΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ

Της κ. **Ελισάβετ ΜΠΕΣΙΛΑ - ΜΑΚΡΙΔΗ**
Αναπλ. Καθηγ. Τμ. Δημ. Διοίκ. Π.Π.Κ.Π.Ε.

1. Εισαγωγή

Στην Μεγάλη Βρετανία το 1961 συστήθηκε Επιτροπή με πρόεδρο τον Sir John Whyatt, η οποία πρότεινε την θεσμοθέτηση του Κοινοβουλευτικού Επιτρόπου για τη Δημόσια Διοίκηση (Parliamentary Commissioner for Administration) «για να ερευνά καταγγελίες πολιτών για κακοδιοίκηση από τις δημόσιες αρχές»¹ (JUSTICE Committee)². Αποτέλεσμα αυτής της πρότασης ήταν η ψήφιση της πράξης «The Parliamentary Commissioner Act 1967» με την οποία και υλοποιήθηκε η καθιέρωση του θεσμού του Ombudsman στην Μεγάλη Βρετανία. Το 1971 μία νέα Επιτροπή JUSTICE κατέθεσε έκθεση με τίτλο «The Citizen and his Council», με την οποία πρότεινε τη θεσμοθέτηση του Ombudsman για την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Έτσι, ψηφίστηκε η πράξη «Local Government Act 1974, Part III» με την οποία ιδρύθηκε ο θεσμός του Ombudsman για τον έλεγχο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Αγγλία και την Ουαλία, ενώ το 1975 η Σκωτία απόκτησε τον δικό της Ombudsman. Οι τρεις αυτοί αξιωματούχοι είναι ευρύτερα γνωστοί ως «Local Ombudsmen».

1. Βλ. *A Report by JUSTICE: The Local Ombudsmen, A review of the first five years, Chairmen of Committee, V. Moore, H. Sales, London, JUSTICE, 1980, σ.3.*

2. Πρόκειται για το Βρετανικό τομέα της Διεθνούς Επιτροπής Νομικών η οποία ίδρυσε μία ανεξάρτητη Επιτροπή με πρόεδρο τον Αρχιδικαστή της Σιγκαπούρης Sir John Whyatt για την έρευνα του Σκανδιναβικού Θεσμού του Ombudsman. Η Έκθεση αυτή της Επιτροπής, γνωστή ως «Whyatt Report», δημοσιεύτηκε το 1961. Βλ. *D. Foulkes: Administrative Law, 1986, σ. 435 D.C.M. Yardley: Principles of Administrative Law, 1986, σ. 207.*

Στη Μεγάλη Βρετανία υπάρχουν τρία διαφορετικά συστήματα Ombudsman. Σε όλα υπάρχει η αρμοδιότητα έρευνας σε διάφορους τομείς της δημόσιας διοίκησης. Τα τρία αυτά συστήματα είναι ο Ombudsman για την Δημόσια Υγεία³, ο Τοπικός και ο Κοινοβουλευτικός Ombudsman. Στο καθένα από αυτά ο καταγγέλων πολίτης ακολουθεί διαφορετική διαδικασία ως προς τον τρόπο υποβολής της καταγγελίας στον αρμόδιο Ombudsman, προκειμένου αυτός να δεχτεί και να προχωρήσει σε έρευνα. Έτσι, ο πολίτης υποβάλλει απευθείας καταγγελία για κακοδιοίκηση στον Ombudsman για την Δημόσια Υγεία αρκεί να έχει προηγηθεί καταγγελία στην Εθνική Υπηρεσία Υγείας. Η υποβολή παραπόνου στον Τοπικό Ombudsman, σύμφωνα με τη πράξη του 1974 [s. 26 (2)] μπορούσε να γίνει μόνο σε ένα μέλος της Επιτροπής Τοπικών Υποθέσεων (Commission for Local Administration) ενώ από το 1988 υποβάλλεται και απευθείας σ' αυτόν.

Ο θεσμός του Κοινοβουλευτικού Επιτρόπου Διοίκησης στη Μεγάλη Βρεταννία ακολουθήσε το πρότυπο των Σκανδιναβικών Χωρών και της Νέας Ζηλανδίας προσαρμοσμένο στους Βρετανικούς θεσμούς και προβλέπεται ως προέκταση του Κοινοβουλίου. Ο θεσμός του Ombudsman έχει κοινά χαρακτηριστικά με αυτόν της Σουηδίας, με ορισμένες διαφοροποιήσεις. Έτσι, ο Ombudsman δεν εκλέγεται από τη Βουλή αλλά διορίζεται από τη Βασίλισσα με Βασιλικό Διάταγμα. Επίσης, βασική διαφορά υπάρχει και ως προς τον τρόπο και τη διαδικασία υποβολής των αιτημάτων παραπόνων και καταγγελιών των πολιτών σ' αυτόν. Ο Βρετανός πολίτης δεν μπορεί να απευθυνθεί μόνος του στον Ombudsman, αλλά πρέπει πρώτα να αποτανθεί σε ένα βουλευτή, ο οποίος εφόσον κρίνει ότι η καταγγελία είναι βάσιμη, τη διαβιβάζει στον Ombudsman⁴. Διαφορά από το Σουηδικό πρότυπο⁵ υπάρχει και ως προς τον χρόνο της θητείας του Βρετανού Επιτρόπου, ο οποίος έχει απεριόριστη θητεία και συνταξιοδοτείται με την συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας. Όπως χαρακτηριστικά α-

3. Ο θεσμός του Ombudsman αποτέλεσε το πρότυπο και σε άλλους τομείς της κρατικής διοίκησης. Έτσι, τα παράπονα των πολιτών για την Εθνική Υπηρεσία Υγείας δεν υπάγονται στη διαδικασία του Κοινοβουλευτικού Επιτρόπου αλλά στον αρμόδιο Ombudsman για την υπηρεσία Δημόσιας Υγείας. Πρόκειται για τους νόμους National Health Service Act 1977 Part V και National Health Service (Scotland) Act 1978 Part VI, όπως συμπληρώθηκαν με τους νόμους Parliamentary and Health Service Commissioners Act 1987 και National Health Service and Community Care Act 1990 με τους οποίους ρυθμίζονται όλα όσα αφορούν τον θεσμό του Ombudsman για την Υπηρεσία Υγείας στην Αγγλία, Ουαλία και Σκωτία. Οι καταγγελίες για πράξεις των Αρχών Υγείας, των υπεύθυνων για τη διαχείριση χρηματικών ποσών για την Υπηρεσία Εθνικής Υγείας και άλλων σωμάτων, μπορούν να παραπεμφθούν απ' ευθείας στον αρμόδιο Επίτροπο από τους πολίτες. Ο αρμόδιος Ombudsman για την Υπηρεσία Υγείας δεν έχει αρμοδιότητα να ερευνήσει πράξεις, που αφορούν τη διάγνωση ασθένειας ή τη θεραπευτική αγωγή ασθενούς, η οποία και κατά την κρίση του Επιτρόπου έγινε αποκλειστικά κατά την άσκηση κλινικής εξέτασης. Πολλές διατάξεις που διέπουν τον θεσμό των Ombudsmen της Υπηρεσίας Υγείας διαμορφώθηκαν έχοντας ως πρότυπο τη νομοθεσία για τον Κοινοβουλευτικό Επίτροπο του 1967. Στην πράξη ο Κοινοβουλευτικός Επίτροπος ωστόσο κατέχει και τις τρεις θέσεις του Επιτρόπου της Υπηρεσίας Υγείας. Έτσι, οι εκθέσεις του εξετάζονται από την Επιτροπή της Βουλής των Κοινοτήτων (Select Committee) για τον Κοινοβουλευτικό Επίτροπο. Βλ. E.C.S. Wade - A.W. Bradley: Constitutional and Administrative Law, 1993, σ. 668.

4. Βλ. C. Clothier, The value of an Ombudsman, σε Public Law, 1986, σ.204-211 A. Rage: M.P.s. and the Redress of Grievances, σε Public Law, 1985, σ.209.

5. Βλ. Ε.Μπέσιλα-Μακρίδη: Ο Συνήγορος του Πολίτη (Ombudsman) ως νέος Ελεγκτικός Θεσμός της Δημόσιας Διοίκησης στην Ελλάδα, Επιδείκση Αποκέντρωσης Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης. Επιστ. Υπεύθ. : Κωνστ. ΓΕ. Αθανασόπουλος. Αθήναι, 1996, τεύχ. 6, σ.7 επ.

ναφέρθηκε «Το αξίωμα του Κοινοβουλευτικού Επιτρόπου βρίσκεται περιέργως μεταξύ της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας, ενώ ασκεί μία σχεδόν δικαστική αρμοδιότητα στην επίλυση της διαφοράς του πολίτη με την κυβέρνηση του χωρίς να αποτελεί τμήμα του δικαστικού κλάδου»⁶.

Η θεσμοθέτηση του Κοινοβουλευτικού Επιτρόπου στη Μεγάλη Βρετανία δημιούργησε πολλές και για διαφορετικούς λόγους αντιδράσεις γιατί ο έλεγχος προσβολής των δικαιωμάτων του πολίτη ανήκε εθιμικά αποκλειστικά στη Βουλή. Πρόκειται για ένα παλιό έθιμο που έφερνε τους βουλευτές σε στενή και καθημερινή επαφή με τους πολίτες. Με τη νέα ρύθμιση δεν καταργήθηκε η αρμοδιότητα αυτή του βουλευτή ο οποίος συνεργάζεται με την υπηρεσία που καταγγέλει ο πολίτης για να εξακριβώσει τα πραγματικά γεγονότα. Αν οι καταγγελίες του πολίτη είναι αβάσιμες, ο ίδιος ο βουλευτής απαντά στον πολίτη, παρέχοντας συγκεκριμένες εξηγήσεις και μόνο στην περίπτωση, που η υπόθεση χρήζει περαιτέρω έρευνας παραπέμπεται η καταγγελία στον Επίτροπο. Κατά μία άποψη η θεσμοθέτηση του Κοινοβουλευτικού Επιτρόπου για τον πολίτη είναι η απλούστευση και συντόμευση των διαδικασιών και των τύπων για την επίλυση των αιτημάτων του, ενώ κατά άλλη άποψη κρίνεται από ένα θεσμοθετημένο όργανο η συμπεριφορά των ανωτέρων υπαλλήλων και έτσι εξυπηρετείται η καλύτερη λειτουργία και διατήρηση προτύπων και θεσμών της διοίκησης που είναι δημόσια αποδεκτοί⁷. Στο Βρετανικό πρότυπο του Ombudsman η δεύτερη άποψη υπερισχύει της πρώτης.

2. Ο Κοινοβουλευτικός Επίτροπος για τη Διοίκηση

α. Αρμοδιότητες

Ο Κοινοβουλευτικός Επίτροπος διορίζεται και παύεται από το Στέμμα, και ασκεί το αξίωμά του όσο έχει αρμόζουσα συμπεριφορά, αλλά μπορεί να απομακρυνθεί από το Στέμμα μετά από συνεδρίαση των δύο Βουλών (s.1). Η Κυβέρνηση ακολουθεί την πρακτική να συμβουλευεται τον Πρόεδρο της Διαρκούς Επιτροπής της Βουλής των Κοινοτήτων (House of Commons Select Committee)⁸ πριν από τον διορισμό του Ombudsman. Η διαδικασία που ακολουθείται για τον διορισμό του, είναι ανάλογη με αυτή των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ώστε να διασφαλίζεται η ανεξαρτησία του από την Κυβέρνηση. Ο Επίτροπος ενεργεί ως υπάλληλος του Κοινοβουλίου και όχι της Κυβέρνησης⁹. Ο μισθός του Επιτρόπου χρεώνεται στο Ταμείο Παγίων Προσόδων. Ο Ombudsman διορίζει δικό του προσωπικό με τη συγκατάθεση του Υπουργείου Οικονομικών ως προς τον αριθμό και τους όρους παροχής των υπηρεσιών (s.3). Η κύρια αρμοδιότητα του Επιτρόπου είναι να εξετάζει τις καταγγελίες πολιτών για κακοδιοίκηση από κρατικές και άλλες δημόσιες υπηρεσίες κατά την άσκη-

6. Sir Cecil Clothier, Κοινοβουλευτικός Επίτροπος το 1984, βλ. την Ετήσια Έκθεση του 1983 (H.C. 322, 1983-84) σ.1.

7. Για τις απόψεις που διατυπώθηκαν για το θεωρητικό υπόβαθρο του Ombudsman βλ. P. Birklnshaw: *Grievances Remedies and the State*, 1985, σ.128-130.

8. Βλ. R. Cregory: *The Select Committee on the Parliamentary Commissioner for Administration*, 1967-1980, σε *Public Law*, 1982, σ.49-88.

9. Βλ. D. Hughes: *Constitutional and Administrative Law Text and Materials*, 1990, σ.341.

ση των διοικητικών καθηκόντων τους (s.5). Οι αρμοδιότητες του Ombudsman καθορίζονται από την Πράξη του 1967 Πρόγραμμα 2, η οποία όπως τροποποιήθηκε από το Κοινοβούλιο το 1987, περιλαμβάνει κατάλογο των υπηρεσιών, οργανισμών και άλλων σωμάτων, που υπόκεινται στην έρευνα. Ο κατάλογος αυτός τροποποιείται με απόφαση που λαμβάνεται από το Συμβούλιο (s.4), ένα όργανο που λειτουργεί όποτε καταργούνται ή ιδρύονται νέες υπηρεσίες. Η παρ. 4 όπως τροποποιήθηκε το 1987, περιορίζει τις υπηρεσίες, που μπορούν να καταχωρηθούν στο Πρόγραμμα 2 σε (α) Κυβερνητικά τμήματα, (β) υπηρεσίες, που ασκούν αρμοδιότητες για λογαριασμό του Στέμματος, (γ) υπηρεσίες που ιδρύθηκαν με Πράξη του Κοινοβουλίου, ή απόφαση του Συμβουλίου, ή από υπουργό, που πληρούν ορισμένα κριτήρια ως προς τον φορέα καταβολής του εισοδήματός τους και την εξουσία που τους διόρισε. Ο Επίτροπος δεν έχει δικαιοδοσία σε αρχές που βρίσκονται έξω από την κεντρική κυβέρνηση, όπως π.χ. οι τοπικές αρχές, η αστυνομία και οι εθνικές βιομηχανίες και ο σημαντικότερος λόγος είναι, ότι οι υπουργοί δεν είναι υπεύθυνοι έναντι του Κοινοβουλίου για τις αποφάσεις τους. Μπορεί όμως να ερευνήσει παράπονα ως προς τον τρόπο με τον οποίο οι κεντρικές υπηρεσίες άσκησαν τις αρμοδιότητές τους σ' αυτούς τους τομείς.

Οι αρμοδιότητες του περιορίζονται με τον αποκλεισμό πολλών ζητημάτων για τα οποία οι υπουργοί είναι ή μπορεί να είναι υπεύθυνοι απέναντι στο Κοινοβούλιο [s.5 (3) και Πρόγραμμα 3]¹⁰.

Η Κυβέρνηση έχει την αρμοδιότητα να τροποποιήσει τις περιοριστικές διατάξεις [s.5(4)]. Μία άλλη περιοριστική διάταξη ως προς τις αρμοδιότητες του Επιτρόπου είναι, ότι αυτός δεν μπορεί να ερευνήσει οποιαδήποτε ενέργεια για την οποία ο πολίτης έχει ή είχε το δικαίωμα προσφυγής σε ειδική ανακριτική Επιτροπή οποιουδήποτε δικαστηρίου, ή να προσφύγει σε οποιοδήποτε δικαστήριο, αν και μπορεί να προβεί σε έρευνα στην ειδική περίπτωση που ο πολίτης δεν αναμένεται να ασκήσει το δικαίωμά του [s.5 (2)]. Δεν απαιτείται ο παραπονούμενος να είναι Βρετανός πολίτης, αλλά αρκεί να είναι κάτοικος του Ηνωμένου Βασιλείου, ή να βρισκόταν σε βρετανικό πλοίο ή αεροσκάφος, όταν διαπράχθηκε το αδίκημα, ή οι σχετικές πράξεις πρέπει να προ-

10. Έτσι, δεν μπορεί να ερευνήσει: (1) Πράξεις για τη διενέργεια των οποίων απαιτείται έγκριση του αρμόδιου υπουργού που επηρεάζουν τις σχέσεις ή δοσοληψίες μεταξύ της βρετανικής κυβέρνησης και οποιασδήποτε άλλης κυβέρνησης ή διεθνούς οργανισμού. (2) Πράξεις που έγιναν έξω από το Ηνωμένο Βασίλειο απ' οποιονδήποτε υπάλληλο που εκπροσωπεί ή ενεργεί με εντολή του στέμματος. (3) Η διοίκηση εξαρτημένων περιοχών έξω από το Ηνωμένο Βασίλειο. (4) Πράξεις που έγιναν από υπουργούς σύμφωνα με τους Νόμους περί εκδόσεως ή το Νόμο περί φυγοδίκων εγκληματιών του 1967. (5) Πράξη που έγινε με εξουσιοδότηση του Υπουργού για να ερευνηθεί έγκλημα ή να προστατευθεί η ασφάλεια του κράτους συμπεριλαμβάνοντας πράξη που αφορά τα διαβατήρια. (6) Η έναρξη ή η συνέχιση της διαδικασίας αστικής ή ποινικής δίκης σε οποιοδήποτε δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου, στρατοδικείο ή διεθνές δικαστήριο, πράξη που έγινε από πρόσωπα διορισμένα από τον Λόρδο Καγγελάριο ως διοικητικό προσωπικό δικαστηρίων ή ειδικών ανακριτικών επιτροπών και είναι ενέργεια που έγινε με εντολή ή εξουσιοδότηση προσώπων που ενεργούν με δικαστική αρμοδιότητα. (7) Οποιαδήποτε άσκηση του προνομίου της χάριτος. (8) Ενέργειες που έγιναν για λογαριασμό της κεντρικής κυβέρνησης από νοσοκομειακά συμβούλια και άλλες αρχές στην Εθνική Υπηρεσία Υγείας. (9) Ζητήματα που σχετίζονται με συμβατικές ή άλλες εμπορικές συναλλαγές εκ μέρους της κεντρικής κυβέρνησης. (10) Διορισμοί, πειδαρχικά και άλλα ζητήματα προσωπικού σε σχέση με τις δημόσιες υπηρεσίες και τις ένοπλες δυνάμεις και αποφάσεις υπουργών και τμημάτων που αφορούν άλλους κλάδους των δημοσίων υπηρεσιών (βλ. E.C.S. Wade and A.W. Bradley: ε.α. σ.663 και σ.664 σημ.8).

βλέπονται ως θεσμοθετημένα δικαιώματα ή υποχρεώσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο [s.6 (4)].

Ο Επίτροπος εξετάζει μία καταγγελία ή ένα παράπονο μόνο αν αναφερθεί σε μέλος του Κοινοβουλίου εντός 12 μηνών από την ημέρα, που έλαβε γνώση για πρώτη φορά του ζητήματος για το οποίο παραπονείται, εκτός όπου ειδικές περιστάσεις δικαιολογούν τον Επίτροπο να δεχτεί ένα παράπονο που γίνεται μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα [s.6 (3)]. Εξαρτάται από τον Επίτροπο να καθορίσει αν μία καταγγελία γίνεται σύμφωνα με το νόμο και είναι στη διακριτική του ευχέρεια να αποφασίζει αν θα προχωρήσει στην έρευνα [s.5 (5)].

Αλλά ο νόμος δεν τον προστατεύει αν αναλάβει να ερευνήσει μία καταγγελία έξω από την προβλεπόμενη αρμοδιότητά του. Έτσι, όταν αρχίσει να ερευνά ένα παράπονο για την απόλυση ενός δημοσίου υπαλλήλου ή τις πράξεις μιας τοπικής αρχής, αμφισβητείται αν ένα πρόσωπο θεωρείται υπεύθυνο για παρεμπόδιση ή παράβαση καθήκοντος επειδή αρνείται να δώσει πληροφορίες στον Επίτροπο (s.9)¹¹.

β. Διαδικασία

Ένα σημαντικό χαρακτηριστικό του Διοικητικού Επιτρόπου είναι ότι αυτός είναι προσιτός στον πολίτη. Στη Βρετανία, ο πολίτης δεν έχει το δικαίωμα να καταθέσει μία καταγγελία στον Κοινοβουλευτικό Επίτροπο, αλλά εγγράφως σε ένα μέλος του Κοινοβουλίου [s.5 (7)], το οποίο και αποφασίζει αν πρέπει να παραπέμψει το παράπονο στον Επίτροπο. Συνήθως οι πολίτες στέλνουν το παράπονο στον βουλευτή της εκλογικής τους περιφέρειας, αλλά χωρίς να το προβλέπει αυτό ο νόμος. Όταν ο Επίτροπος λάβει μία καταγγελία από έναν πολίτη, που μπορεί κατά την κρίση του να ερευνηθεί¹², μπορεί να την στείλει στον βουλευτή του με τη σύμφωνη γνώμη του πολίτη, και προβαίνει σε έρευνα αν συμφωνεί και ο βουλευτής. Όταν ο Επίτροπος λάβει μία καταγγελία από έναν βουλευτή κρίνει αν αυτή εμπίπτει στην αρμοδιότητά του και στην περίπτωση που προχωρεί σε έρευνα, δίνει στο αρμόδιο τμήμα και σε οποιοδήποτε πρόσωπο αναφέρεται στην καταγγελία, τη δυνατότητα να σχολιάσουν οποι-

Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Καθηγητής Τμ. Αστ. και
Περιφ. Ανάπτ. Π.Π.Κ.Π.Ε.

**ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ
ΚΙΝΗΤΡΑ
ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

Αθήναι, 1993

11. Οι αποφάσεις του για την έκταση των αρμοδιοτήτων του ίσως εμπλέξουν δύσκολα νομικά θέματα, όσον αφορά την έκταση την οποία μπορεί να ερευνήσει στις πράξεις δικαστικών αξιωματούχων. Βλ. E.C.S. Wade - A.W. Bradley: *ε.α.σ*, σ.664.

12. Βλ. P. Craig: *Administrative Law*, 1989, σ.103 επ.

ουσδήποτε ισχυρισμούς περιέχονται σ' αυτό [s7 (1)]. Η έρευνα διεξάγεται προσωπικά [s.7 (2)]. Συνήθως ένας υπάλληλος της υπηρεσίας του Επιτρόπου εξετάζει τους σχετικούς φακέλλους του Τμήματος.

Ο Επίτροπος έχει ευρείες εξουσίες να ζητήσει από τους υπουργούς και αξιωματούχους έγγραφα και έχει τις ίδιες εξουσίες, όπως το Ανώτατο Δικαστήριο στην Αγγλία ή το Ακυρωτικό Δικαστήριο (Court of Session) στην Σκωτία και να εξετάσει οποιονδήποτε μάρτυρα ενώπιόν του (s.8). Η έρευνα του Επιτρόπου δεν περιορίζεται από την αντίληψη του απρόσβλητου του δημοσίου συμφέροντος [s.8 (3)]. Τα μόνα έγγραφα που είναι απαραίτητα ως εμπιστευτικά είναι εκείνα που επικυρώνονται από τον Γραμματέα του Υπουργικού Συμβουλίου με την έγκριση του Πρωθυπουργού και έχουν σχέση με τα πρακτικά του Υπουργικού Συμβουλίου ή μίας Επιτροπής του Υπουργικού Συμβουλίου [s.8 (4)]. Όταν η έρευνα συμπληρωθεί, ο Επίτροπος πρέπει να στείλει στον ενδιαφερόμενο βουλευτή μία Έκθεση σχετικά με την έρευνα [s.10 (1)]. Αν ο Επίτροπος κρίνει ότι προκλήθηκε αδικία εξαιτίας της κακοδιοίκησης και δεν αποκαταστάθηκε, μπορεί να στείλει μία Ειδική Έκθεση στο Κοινοβούλιο [s.10 (3)]. Η Έκθεση και άλλα έγγραφα που σχετίζονται με την έρευνα είναι εμπιστευτικά σύμφωνα με το νόμο για συκοφαντική δυσφήμιση [s.10 (5)]. Ο υπουργός δεν έχει εξουσία να προβάλλει «veto» σε μια έρευνα, αλλά μπορεί να προειδοποιήσει τον Επίτροπο ότι η δημοσίευση ορισμένων εγγράφων ή πληροφοριών θα ήταν επιβλαβής για την ασφάλεια του κράτους ή κατά του δημοσίου συμφέροντος και αυτή η ειδοποίηση δεσμεύει τον Επίτροπο για να ετοιμάσει την Έκθεσή του [s.11 (3)].

Ο Επίτροπος δεν ασκεί εκτελεστικές εξουσίες. Έτσι δεν μπορεί να μεταβάλει μια υπηρεσιακή απόφαση ή να επιδικάσει αποζημίωση σε πολίτη, αρμοδιότητα που έχει ο Σουηδός Ombudsman¹³, έχει όμως τη δυνατότητα να προτείνει κατάλληλη λύση. Αλλά ένας υπουργός θα είναι υποχρεωμένος να δεχθεί τα πορίσματα του Επιτρόπου και να προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες για επανόρθωση. Ενδεχομένως να προκύψουν περιπτώσεις κατά τις οποίες μία Έκθεση έχει τέτοιες πολιτικές επιπτώσεις ώστε ο υπουργός να μη δεχθεί τα πορίσματα του Επιτρόπου. Για υποστήριξη του Επιτρόπου σ' αυτές τις περιπτώσεις και για επίβλεψη της εργασίας του, εξουσιοδοτείται η διαρκής Επιτροπή (Select Committee) της Βουλής των Κοινοτήτων, για να εξετάσει τις εκθέσεις που καταθέτει στο Κοινοβούλιο. Αυτή η Επιτροπή παίρνει στοιχεία από τα ενδιαφερόμενα τμήματα και καταθέτει αναφορά στη Βουλή για την εργασία του Επιτρόπου. Η Επιτροπή πέτυχε να βοηθήσει στην εξεύρεση ικανοποιητικών λύσεων και τη βελτίωση των λανθασμένων διαδικασιών, αλλά δεν πέτυχε σε προσπάθειες να αφαιρεθούν αρμοδιότητες από τον Κοινοβουλευτικό Επίτροπο¹⁴.

Ο Επίτροπος ερευνά οποιαδήποτε πράξη η οποία έγινε από την κεντρική διοίκηση ή άλλη αρχή που αναφέρεται στο νόμο, κατά την άσκηση των διοικητικών καθηκόντων τους σε περίπτωση καταγγελίας η οποία έγινε από πολίτη εξαιτίας αδικίας που υπέστη από «κακοδιοίκηση». Εντούτοις ο Επίτροπος δεν εξετάζει την ουσία καταγγελίας που έγινε χωρίς κακοδιοίκηση από την αρχή αλλά κατά την άσκηση δια-

13. Βλ. *Ε.Μπέσιλα-Μακρίδη: ε.α., σ.10.*

14. Βλ. *E.C.S. Wade - A.W. Bradley: ε.α., σ.666.*

κριτικής ευχέρειας που έχει η αρμόδια αρχή [s.5 (1), s.12 (3)]. Αμφιβολία δημιουργήθηκε διότι δεν αποσαφηνίζει ο νόμος τι εννοεί με την φράση «αδικία που υπέστει ο πολίτης εξαιτίας κακοδιοίκησης» για την οποία δε δίνεται καμία ερμηνεία και κανένα παράδειγμα. Από συζητήσεις στο Κοινοβούλιο προκύπτει ότι οι λέξεις «αδικία» και «κακοδιοίκηση» περιλαμβάνουν τέτοιες παραλείψεις όπως «αμέλεια, απροσεξία, καθυστέρηση, ανικανότητα, ακαταλληλότητα, φανλότητα και αυθαιρεσία»¹⁵. Άλλα παραδείγματα για την «κακοδιοίκηση» βρίσκονται στις δημοσιευμένες εκθέσεις του Επιτρόπου οι οποίες περιλαμβάνουν σ' αυτήν την παράλειψη να εφαρμοσθούν οι διαβεβαιώσεις που δίνονται στον πολίτη εσφαλμένες συμβουλές για τις κοινωνικές ασφαλίσεις ή ζητήματα φορολογίας, παράλειψη στην εφαρμογή της κατάλληλης πολιτικής του τμήματος, επιβράδυνση εφαρμογής κανονισμών κατά της αμάντωσης, παράλειψη να γίνει γνωστή η πολιτική του τμήματος στον τύπο και ακόμη η διατύπωση παραπλανητικών δηλώσεων από υπουργό στο κοινοβούλιο. Ακόμη, μόνο η ύπαρξη κακοδιοίκηση δεν σημαίνει, ότι προκλήθηκε αδικία στο άτομο. Αντίθετα, ίσως υπάρχει αδικία ή ταλαιπωρία του πολίτη που προκλήθηκε όχι από κακοδιοίκηση αλλά για παράδειγμα από νόμο ή δικαστική απόφαση.

Ένα δύσκολο ζήτημα είναι η διαφορετική αντιμετώπιση της κακοδιοίκησης όταν οι αποφάσεις λαμβάνονται με διακριτική ευχέρεια της διοίκησης. Ο Επίτροπος δεν μπορεί να αμφισβητήσει την ουσία των αποφάσεων που λαμβάνονται με διακριτική ευχέρεια της διοίκησης χωρίς κακοδιοίκηση [s.12 (3)]. Όταν έγιναν σφάλματα κατά την άσκηση διοικητικής ευχέρειας ο Επίτροπος τα αναφέρει ανάλογα. Στις περιπτώσεις που η άσκηση της διοικητικής ευχέρειας προκάλεσε αδικία σε πολίτη, ο Επίτροπος μπορεί να δεχθεί, ότι προκύπτει από την απόφαση που λήφθηκε κακοδιοίκηση.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Τριμηνιαία έκδοση

Ειδική Εκδοτική

Ν. ΣΑΡΡΗΣ - Α. ΦΟΥΦΑ Ο.Ε.

15. Ο υπουργός R. Crossman της κυβέρνησης H. Wilson, που εισηγήθηκε το νομοσχέδιο για τη θεσμοθέτηση του Ombudsman δεν προσδιόρισε την έννοια του όρου κακοδιοίκηση η οποία κατά την άποψή του περιλαμβάνει «bias, neglect, inattention, delay, incompetence, ineptitude, perversity, turpitude, arbitrariness and so on. It would be a long and interesting list» και κατέληξε ότι «we get let the meaning of the word be filled out by the practical application of case work» η λίστα που δόθηκε από τον υπουργό είναι ευρύτερα γνωστή ως «Crossman catalogue». Βλ. P. Pollard - D. Hughes: *ε.α.*, σ.344 C. Marshall, *Constitutional Conventions, (The Rules and Forms of Political Accountability, 1984, σ.80-89)*. O.H. Phillips - P. Jackson: *Constitutional and Administrative Law, 1987, σ.653 επ.*

το ίδιο μπορεί να δεχθεί όταν η απόφαση που λήφθηκε κατά την άσκηση κακής διακριτικής ευχέρειας είναι υπερβολικά αυστηρή¹⁶.

Οι υπηρεσίες για τις οποίες έγιναν τα περισσότερα παράπονα από τους πολίτες ήταν οι Κοινωνικές Ασφαλίσεις και η Εφορία εισοδήματος. Οι υποθέσεις που απασχόλησαν τον Επίτροπο αφορούσαν την πληρωμή επιδομάτων των κοινωνικών ασφαλίσεων που παρακρατήθηκαν από λάθος επιστροφή χρημάτων για υπερβολική φορολόγηση, επιστροφή χρημάτων για νομικές δαπάνες και την βελτίωση των διαδικασιών της αρχής¹⁷.

3. Ο Επίτροπος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Local Ombudsman)

Ως προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση στη Μεγάλη Βρετανία η Πράξη (Local Government Act 1974 as amended) προβλέπει ένα σώμα Επιτρόπων, γνωστό ως Επιτροπή Τοπικών Υποθέσεων στην Αγγλία (Commission for Local Administration in

16. Ένα παράδειγμα είναι η υπόθεση *Sachsenhausen* που ήταν η πρώτη περίπτωση για την οποία διαπίστωσε ο Κοινοβουλευτικός Επίτροπος, ότι κάποιο τμήμα υπηρεσίας έσφαλε σοβαρά. Σύμφωνα με την Αγγλο-Γερμανική Συμφωνία του 1964, η Γερμανική κυβέρνηση έδωσε ένα εκατομμύριο στερλίνες για αποζημίωση πολιτών του Ηνωμένου Βασιλείου που ταλαιπωρήθηκαν από το ναζιστικό διωγμό κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Η διανομή των χρημάτων ανατέθηκε στην κρίση της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου και το 1964 με απόφαση του υπουργού εξωτερικών, καθορίστηκαν οι προϋποθέσεις. Το υπουργείο εξωτερικών παρακράτησε την αποζημίωση για δώδεκα πρόσωπα που διεκδικούσαν σύμφωνα με τις προϋποθέσεις αποζημίωση, γιατί είχαν κρατηθεί στο στρατόπεδο *Sachsenhausen*. Η πίεση πολλών βουλευτών για την τροποποίηση της απόφασης του υπουργείου απέτυχε και παραπέμφθηκε η υπόθεση στον Κοινοβουλευτικό Επίτροπο. Μετά από εκτεταμένες έρευνες ο Επίτροπος διαπίστωσε ότι ήταν εσφαλμένη η διαδικασία με την οποία το υπουργείο εξωτερικών έβγαζε τις αποφάσεις του και ότι αυτή η κακοδιοίκηση είχε αδικήσει τους δικαιούχους της αποζημίωσης. Όταν η Έκθεση του Επιτρόπου συζητήθηκε στη Βουλή των Κοινοτήτων, ο υπουργός εξωτερικών ανέλαβε την προσωπική ευθύνη για τις αποφάσεις του υπουργείου εξωτερικών, που υποστήριζε ότι ήταν ορθές. Ωστόσο, διέδωσε άλλες 25.000 στερλίνες για να λάβουν οι δικαιούχοι το ίδιο ποσό αποζημίωσης με τους υπόλοιπους. Έτσι, το 1968 η κοινοβουλευτική πίεση μόνο, χωρίς την Έκθεση του Επιτρόπου, δεν θα είχε θετικό αποτέλεσμα στην παραπάνω υπόθεση. (Βλ. *Report of the Commissioner on the Sachsenhausen Case H.C. No 54 of 1967-68* σε *D. Pollard - D. Hughes, ε.α., σ.360*).

Ένα δεύτερο παράδειγμα είναι η επιμελημένη έρευνα που έγινε από τον Επίτροπο για την υπόθεση Μπάρλοου Κλάους (*Barlow Clowes*), για την οποία ενδιαφέρθηκαν 159 βουλευτές. Το 1988 η επιχείρηση επενδύσεων Μπάρλοου Κλάους, πώχευσε αφήνοντας χρέη εκατομμυρίων λιρών που οφείλονταν στους επενδυτές, πολλοί από τους οποίους ήταν ηλικιωμένα άτομα μετρίου εισοδήματος. Το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας είχε δώσει άδεια σ' αυτή την επιχείρηση σύμφωνα με το Νόμο, αν και υπήρχαν ενδείξεις ότι η επιχείρηση δεν είχε σωστή διεύθυνση. Ο Επίτροπος κατά την έρευνά του διαπίστωσε ότι υπήρχε κακοδιοίκηση από τους υπαλλήλους του Υπουργείου και εξαιτίας αυτής, οι απώλειες των επενδυτών ήταν μεγαλύτερες από εκείνες που θα υπήρχαν αν το υπουργείο ασκούσε υπεύθυνα τις αρμοδιότητές του. Η κυβέρνηση ακολούθησε την ασυνήθιστη πρακτική να απορρίψει τα πορίσματα για κακοδιοίκηση, αλλά ανέλαβε να αποζημιώσει τους επενδυτές για το 90% της απώλειάς τους. Ενώ αν οι επενδυτές επιχειρούσαν να υποβάλλουν μηνύσεις για αμέλεια άσκησης ελέγχου από το υπουργείο, δεν θα μπορούσαν να το αποδείξουν (Βλ. *E.C.S. Wade - A.W. Bradley: ε.α., σ.666-667*). Επιλογή υποθέσεων που απασχόλησαν τον Κοινοβουλευτικό Επίτροπο βλ. σε *A. Bradley: The case-work of the British Parliamentary Ombudsman, σε Ombudsman Journal, 1987, σ.3 επ.*

17. Το 1991, 801 καταγγελίες πολιτών παραπέμφθηκαν από βουλευτές στον Επίτροπο. Από τα 769 παράπονα που ερευνήθηκαν κατά το 1991, 580 (75%) απορρίφθηκαν με την αιτιολογία ότι ήταν εκτός της δικαιοδοσίας του, ενώ από 183 που ερευνήθηκαν σε 87 (47%) οι πολίτες ικανοποιήθηκαν πλήρως ως προς τα αιτήματά τους, σε 78 (43%) ικανοποιήθηκαν μερικώς και μόνο σε 18 (10%) περιπτώσεις δεν βρέθηκαν στοιχεία κακοδιοίκησης. Βλ. *E.C.S. Wade - A.W. Bradley: ε.α., σ.668*.

Endgland) και ένα σώμα που αποτελείται από δύο ή περισσότερους Επιτρόπους, γνωστό ως Επιτροπή των Τοπικών Υποθέσεων στην Ουαλία (Commission for Local Administration in Wales). Ο Κοινοβουλευτικός Επίτροπος είναι ex officio μέλος των παραπάνω σωμάτων [s.2, s.2 (1), (2)]. Ο Τοπικός Επίτροπος στο τέλος κάθε έτους καταθέτει μία γενική έκθεση για την άσκηση των καθηκόντων του και την υποβάλλει στην Επιτροπή το αργότερο δύο μήνες μετά το τέλος του έτους [s.23 (ii)]. Οι Επιτροπές προβαίνουν σε ετήσιο απολογισμό της έρευνας των παραπάνω και έχουν την αρμοδιότητα να μεταφέρουν στην τοπική εξουσία ή στις υπηρεσίες της κυβέρνησης οποιεσδήποτε υποδείξεις ή συμπεράσματα που περιλαμβάνονται στον απολογισμό [s.23 (12)].

Ο Υπουργός Εσωτερικών διορίζει σώματα που ονομάζονται αντίστοιχα Αντιπροσωπευτικό Σώμα για την Αγγλία «The Representative Body for England» και Αντιπροσωπευτικό Σώμα για την Ουαλία «The Representative Body for Wales» Τα σώματα αυτά αντιπροσωπεύουν τις αρχές της Αγγλίας και της Ουαλίας. Στο τέλος κάθε έτους κάθε μία από τις Επιτροπές υποβάλλει ένα γενικό απολογισμό για την εκπλήρωση των καθηκόντων της στο Αντιπροσωπευτικό Σώμα. Κάθε αντιπροσωπευτικό σώμα μεριμνά για την δημοσίευση του απολογισμού που του έχει υποβληθεί [s.24 (1-5)].

Οι πολίτες υποβάλλουν τις καταγγελίες στον Επίτροπο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της περιοχής τους για θέματα που αφορούν κατά την άποψή τους άσκηση κακοδιοίκησης από τις τοπικές αρχές (local authority), μκτά συμβούλια (joint boards), αστυνομικές αρχές (police authority) εκτός από τον υπουργό εσωτερικών (Secretary of State) και ορισμένα άλλα τοπικά σώματα [s.25 (1)]. Ο πολίτης ενώ παλιότερα μπορούσε να υποβάλλει την καταγγελία μόνο σ' ένα μέλος της Επιτροπής, από το 1988 μπορεί να προβαίνει σε καταγγελία απευθείας στον Τοπικό Επίτροπο. Ο πολίτης που υποβάλλει την καταγγελία πρέπει να καθορίζει τις πράξεις, που κατά την άποψή του συνιστούν την κακοδιοίκηση [s.26 (1) (2)]. Ο Επίτροπος δεν έχει αρμοδιότητα να ερευνά καταγγελίες για πράξεις ή ενέργειες που επηρεάζουν την πλειοψηφία των κατοίκων στην περιοχή της τοπικής αρχής, όπως οι δημόσιες συγκοινωνίες, η διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων ή παροχή οδηγιών, εσωτερικό κανονισμό, διαχείριση και πειθαρχία των σχολείων της τοπικής αρχής. Ειδικότερα, για τα σχολεία το 1978 η Επιτροπή της Αγγλίας για την Τοπική Αυτοδιοίκηση αποφάσισε τα θέματα των σχολείων «internal school matters» να συμπεριλαμβάνονται στις αρμοδιότητες του Τοπικού

ΛΕΥΚΟΜΑ ΥΠΟΤΡΟΦΩΝ

Του Κοινωφελούς Ιδρύματος
Αλέξανδρος Σ. ΩΝΑΣΗΣ

Πρόλογος
ΣΤ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Προέδρου του Ιδρύματος

Εκδότης
Σύνδεσμος Υποτρόφων
Κοινωφελούς Ιδρύματος
Αλέξ. Σ. ΩΝΑΣΗΣ

Αθήναι, 1996

Επιτρόπου, διότι συνεπάγονται μεγάλες δαπάνες εξαιτίας του μεγάλου αριθμού σχολείων, μαθητών και δασκάλων, που υπάγονται στην τοπική αυτοδιοίκηση¹⁸.

Ο πολίτης πρέπει να υποβάλλει την καταγγελία εγγράφως μέσα σε δώδεκα μήνες αφότου έλαβε γνώση των ενεργειών ή παραλείψεων για τις οποίες προσφεύγει στον Επίτροπο, εκτός αν αυτός κρίνει ότι η καθυστέρηση δικαιολογείται εξαιτίας ειδικών περιστάσεων. Οι Εκθέσεις του Τοπικού Επιτρόπου στις περιπτώσεις, που είτε προβαίνει σε έρευνα είτε αποφασίζει να μην προβεί σ' αυτήν, διαβιβάζονται στην τοπική αρχή και στον ενδιαφερόμενο πολίτη. Επίσης στέλνει Έκθεση για την έρευνα στην οποία προβαίνει τόσο στον καταγγέλοντα όσο και στην αρχή την οποία αφορά η καταγγελία [s.30 (1)]. Ο Τοπικός Επίτροπος δεν προβαίνει σε έρευνα της καταγγελίας εάν υπάρχει δικαστική εκκρεμότητα σε οποιοδήποτε δικαστήριο [s.26 (6)]. Ο μεγαλύτερος αριθμός των παραπόνων που του υποβάλλονται αφορά θέματα στέγασης και πολεοδομίας. Ο Τοπικός Επίτροπος, όπως εξάλλου και ο Κοινοβουλευτικός Επίτροπος, δεν έχει τη δυνατότητα να εξαναγκάσει για οποιαδήποτε λύση, όταν διαπιστώσει κακοδιοίκηση. Με τροποποίηση όμως του νόμου μπορεί η αρχή να εγκρίνει την πληρωμή αποζημίωσης στον πολίτη που υπέστη βλάβη εξαιτίας της κακοδιοίκησης, εάν το ζητήσει ο Επίτροπος στην έκθεσή του [s.31 (3)]. Σε μικρό ποσοστό περιπτώσεων παρόλο, ότι ο Επίτροπος διαπίστωσε, ότι υπήρξε κακοδιοίκηση, τα Συμβούλια αρνήθηκαν να δώσουν οποιαδήποτε λύση. Η αρχή είναι υποχρεωμένη να εξετάσει την έκθεση του Επιτρόπου και να του γνωστοποιήσει την απόφαση που έλαβε ή προτίθεται να λάβει, αν δεν υπάρξει ικανοποιητική λήψη αποφάσεων από την αρχή.

4. Συμπερασματικές σκέψεις

Στη Μεγάλη Βρετανία ο θεσμός του Κοινοβουλευτικού Επιτρόπου Διοίκησης θεωρήθηκε ως θεσμός διαιτητικής αρωγής και μεσολάβησης στη σχέση διοίκησης και πολιτών από μία άποψη αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας. Ο θεσμός πέτυχε και μάλιστα η εφαρμογή του πολλαπλασιάστηκε με τη θεσμοθέτηση ειδικών Επιτροπών για θέματα δημόσιας υγείας (1973), για την τοπική αυτοδιοίκηση (1974) και τη Βόρειο Ιρλανδία (1969)¹⁹.

Στη Μεγάλη Βρετανία αν και έχουν θεσπισθεί διατάξεις που προβλέπουν τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων Επιτρόπων είναι πολύ δύσκολο για τον πολίτη να γνωρίζει πώς και σε ποιον θα παραπέμψει την καταγγελία για κακοδιοίκηση. Οι πο-

18. Σε έκθεση της Επιτροπής JUSTICE για τα πέντε πρώτα χρόνια λειτουργίας του θεσμού του Local Ombudsmen αναφέρει ότι το 1978 η Αγγλική Επιτροπή Τοπικών Υποθέσεων γνωστοποίησε ότι υπάρχουν 26.000 σχολεία που υπάγονται στον τομέα εκπαίδευσης της τοπικής αυτοδιοίκησης της Αγγλίας έχουν 8.200.000 μαθητές και 420.000 δάσκαλους. Εξάλλου υπάρχουν 500 κολλέγια που έχουν 1.800.000 σπουδαστές και απασχολούν 70.000 καθηγητές μέσης εκπαίδευσης. Έτσι, σύμφωνα με την Επιτροπή, από τους αριθμούς αυτούς προκύπτει ότι συνεπάγεται μεγάλες δαπάνες η ενασχόληση του Τοπικού Ombudsman με τα θέματα που αφορούν τα σχολεία. Βλ. A. Report by JUSTICE, The Ombudsmen, ε.α., σ.14-15.

19. Βλ. Parliamentary Commissioner (Nothern Iredand) Act 1969 και The Commissioner for Complaints (Nothern Jreland) Act 1969.

λίτες επιθυμούν ένα απλό και ομοιόμορφο τρόπο πρόσβασης στους Ombudsmen και έχουν διατυπωθεί απόψεις για την καθιέρωση ενός μόνο συστήματος Διοικητικών Επιτρόπων για την έρευνα της κακοδιοίκησης από τις δημόσιες αρχές²⁰.

Ο θεσμός του Κοινοβουλευτικού Επιτρόπου επεκτάθηκε από τον δημόσιο τομέα στον ιδιωτικό με τους οικοδομικούς συνεταιρισμούς, τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες και άλλους ιδιωτικούς τομείς που συμφωνούν να διορίσουν τους δικούς τους Διοικητικούς Επιτρόπους για να ερευνούν τις καταγγελίες των δυσαρεστημένων πελατών τους²¹. Ενώ το 1990 το νομικό επάγγελμα στην Αγγλία και την Ουαλία απέκτησε έναν Επίτροπο Νομικών Υπηρεσιών (Legal Services Ombudsman) που διορίζεται από τον Λόρδο Καγκελλάριο. Πρέπει να σημειωθεί ότι στη Μεγάλη Βρετανία παρατηρείται ανάπτυξη πολλών θεσμών της κοινωνίας των πολιτών (civil society) που ενεργοποιούνται για την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών²².

Β' δεκαετία/Έτος 2ο/Αρ. 8/Δ'
τριμηνία 1996

ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Εκδότης:
Ιωάννης Μάνος

Υπεύθυνη ύλης:
Μάρθα Δερτιλή

Υπεύθυνη έκδ./Καλλ. επιμέλ.:
Έλση Τσούτη

Εξώφυλλο:
Άννα Κατσουλάκη

Υπεύθυνη διανομής:
Μαρία Παπαδοπούλου

Περιεχόμενα
Κύριο άρθρο
Νομικές σελίδες
Κοινωνικά θέματα
Επίκαιρα θέματα
Μόνιμες στήλες
Δραστηριότητες της Ένωσης
Ελληνικών Τραπεζών

20. Βλ. E.C.S. Wade - A.W. Bradley: ε.α., σ.669-670.

21. Courts and Legal Services Act 1990, ss. 21-26 και για τη Σκωτία βλ. Law Reform (Miscellaneous Provisions) Act 1990, s.34.

22. Η πρωτοβουλία του Χάρτη των Πολιτών (Citizen's Charter) που προωδήθηκε από την κυβέρνηση του Συντηρητικού κόμματος τον Ιούλιο του 1991, επιδίωκε μεταξύ άλλων, βελτίωση της εξυπηρέτησης που παρέχουν τα δημόσια σώματα, για δημιουργία προϋποθέσεων αποτελεσματικών διαδικασιών για τα παράπονα των πολιτών και καλύτερη παροχή υπηρεσιών όπου δεν είναι ικανοποιητικές. Ένα πιθανό αποτέλεσμα της πρωτοβουλίας θα ήταν η αύξηση των «λαϊκών δικαστών» (Lay adjudicators) για να ασχολούνται με μικρότερες διεκδικήσεις για επανόρθωση αδικιών που δεν εξετάστηκαν ικανοποιητικά από τα δημόσια σώματα. Είναι δύσκολο να προβλέψουμε αυτές τις επιδράσεις στην εργασία των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών της Διοίκησης καθώς και των Επιτροπών της Δημόσιας Υγείας και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Βλ. E.C.S. Wade - A.W. Bradley: ε.α. σ.670.